

Protocol da la radunanza cumünala dal cumün da Val Müstair

3. radunanza cumünala 2018, dals 28.11.2018, ad uras 20:00 illa sala da gimnastica a Tschierv

Preschaint:

- President: - Rico Lamprecht
- Suprastants: - Gabriella Binkert Becchetti, vicepresidenta
- Aldo Rodigari
- Gian Duri Conrad
- Roman Federspiel
- Cla Filip Pitsch
- Votants: - 45 (partecipaziun da 3.79 %)
- Giasts: - 2 giasts, Anton Waldner, CdVM, Silvia Pinggera-Kruger, CSVM
- S-chüsà: - Hansjörg Weber, suprastant, assenza our d'Val
- Hans Rupp, president cumischiun sindicatoria, assenza our d'Val
- Actuar: - Not Manatschal, manader d'administraziun

1. Salüd / glista da tractandas

President Rico driva la radunanza e spordscha il salüd a las 45 votantas e votants e'ls giasts.

Avant sco inchaminar a l'evasiun da las tractandas giavüscha president Rico Lamprecht da s'algordar a nossas convaschinas e convaschins chi sun gnüts clamats d'urant l'on scuors a megl'dra vita. Quai sun, dals 14.12.2017 – 27.11.2018, nomnadaming davo la data dal mortori:

- Krüppel Ilse	- Falett-Bösiger Seraina
- Pitsch Jacun	- Lechthaler-Oswald Emilia
- Mayr-Marty Marlis	- Gross-Wallnöfer Elisabeth
- Michael Malgiaritta	- Pitsch Guido
- Tschennett Silvano	- Walther Savina
- Schgör Christian, sen.	- Prenner Heinrich
- Zellweger Carmen	- Barmettler Ida Maria
- Hellrigl-Zanoli Luisa	- Pünchera Ottilia
- Flütsch Eugen	- Bott Jon
- Zanoli-Greiner Lidia	- Pinggera-Oswald Barbara
- Bühler Erwin	

In algordanza ed in onur dals trapassats s'alvainta la radunanza da las sopchas.

Da l'otra vart po el eir far l'allegraivla comunicaziun chi ha dat d'urant quist temp las seguaintas naschentschas:

- Schweizer Nathanael,	figl d'Elvira e Ramun
- Feuerstein Ladina,	figlia da Tamara ed Armon
- Trenkwaldler Lien,	figlia da Tamara e Patrick
- Walther Levin,	figl da Barbara ed Oskar
- Oswald Liam,	figl da Tamara

La glista da tractandas vain preschantada ed acconsentida illa fuorma affischada e protramissa in mincha chasada.

2. Tscherna dals dombravuschs

Sco dombravuschs vegnan proponüts ed elets Claudio Pünchera ed Eduard Puorger.

3. Approvaziun dal protocol da la radunanza cumünala dals 14.09.2018

Tenor l'art. 29 da la constituziun cumünala sto il protocol da l'ultima radunanza, in quist cas quel dals 14.09.2018, gnir expost per l'invista dals votants almain ün mais davo la radunanza, d'ürant 30 dis, in chasa cumünala. L'exposiziun d'eira publichada illas tablas d'affischa da las singulas fracziuns. Recuors nu sun entrats, uschè cha'l protocol vala sco acceptà.

11 9 FINANZAS ED IMPOSTAS

Approvaziun dal preventiv cumünal per l'on 2019

President Rico prelegia sco introducziun seis preambul, chi fuorma la part introductiva dal preventiv. Quel tuna:

Stimadas votantas, stimats votants

Il preventiv 2019 prevezza darcheu ün considerabel ingaschamaint finanziel dal cumün da Val Müstair. Saja quai sur il quint curraint sco eir sur quel da las investiziuns. Las entradas e sortidas nu sun equilibradas, uschè chi's sto prevezzer d'augmentar il chapital ester.

La suprastanza s'es consciainta cha la situaziun finanziaria dal cumün da Val Müstair es plütost flaivla. Masüras da spargn saran pel avegnir indispensablas. Pro'l persunal saja prosmamaing diversas pensiuns. La dumonda centrala sarà scha quellas plazzas vegnan rimplazzadas o schi's tira a nüz sinergias internas. Da ponderar esa scha tuot il service public po gnir garanti in avegnir sco fin da quà. Ils cuosts dals secturs sandà e social, e las associaziuns cun instituziuns regiunalas, chaschunan eir adüna daplü cuosts, sainza cha'l cumün pudess tour influenza.

Las entradas / sortidas dal ressort La Sassa han üna grond'influenza sül resultat dal preventiv. Ellas d'eiran fingià büdschetadas dal 2018. Our da quist motiv s'haja fat quai eir pel 2019. La dumonda da fabrica es i'l fratemp inoltrada. Il büro Domenig Immobilien AG prevezza da fabricar il ressort dal 2019.

La suprastanza ha repassà il preventiv in sia sezzüda dals 07.11.2018. Ella propuona d'acconsentir quel sco preschantà.

In seguit preschainta il manader da finanzas Jann Ruinatscha il preventiv cumünal pel on 2019 e da infuormaziuns pro posiziuns specialas, chi divergieschan cun quellas da l'on passà.

Il preventiv muossa il seguaint resultat:

Entradas quint da success	fr. 13'408'900.00
Sortidas quint da success	fr. 13'553'200.00
Perdita	fr. - 144'300.00
Quint d'investiziun	
Entradas	fr. 5'782'200.00
Sortidas	fr. 6'297'500.00
Investiziuns nettas	fr. 515'300.00
Cashflow	fr. 475'300.00
Deficit da finanziaziun	fr. 40'000.00

Discussiun:

- Mario Gross-Bass e Mario Gross-Vollenweider constattan grondas expensas pro'l personal, impustüt pro la gestiun da la scoula, pro ün chal dals scolars ed ün gronda quantità da magisters. Implü vegn manzunà la gestiun dal s-chart chi nu's cuverna cun las taxas. Els dumondan schi nu fa sen d'installar illa deponia in Sot Graveras üna stadaira per pudair executar plü precis il princip da la taxa da chaschunader.
- President Rico Lamprecht conferma cha in seis preambul ha el ventilà cha'ls cuosts dal personal sun üna gronda chargia pel cumün. Dal 2019 daja duos pensiuns pro'ls impiegats cumünals. Ulteriuras pensiuns daja d'ürant ils prossems 3 – 4 ons. Davart da la suprastanza s'esa consciaint cha quistas plazzas ston, scha ma pussibel, gnir occupadas cul personal existent. La problematica es actuala e tema da discussiun. Pro la magistraglia muossa el via sün l'introducziun dal «plan d'instrucziun 21» chi'd es collià cun lavur implü. Il cussagl da scoula es autonom e decida sur dal ingaschamaint da la magistraglia. Sco chi'd es però gnü confermà da quella vart s'haja tut resguard sül chal dals scolars e stipulà per part contrats da lavur a temp limità. Pro'l s-chart conferma president Rico cha la problematica saja cuntschainta e chi's ponderescha variantas per optimar il ramassamaint culs uschedits «Molocs» e cun üna reorganisaziun pro la consegna dal s-chart illa deponia. Da ponderar esa seguond l'opiniun da la suprastanza eir sur d'üna revisiun dal reglamaint da las taxas.

Decisiun:

La radunanza accepta il preventiv preschantà sainza cuntravusch.

12 9 FINANZAS ED IMPOSTAS

Fixaziun dal pè d'impostas per l'on 2019

Tenor l'artichel 35 da la costituziun cumünala sto l'otezza dal pè d'impostas gnir confermada d'on in on tras la radunanza cumünala. In vista a las investiziuns chi stan davant porta, e'l deficit da finanziaziun previs, propuona la suprastanza cumünala da laschar il pè d'impostas sün la valor actuala, v.d. süls 120 % da l'imposta chantunala simpla.

Sainza far adöver da la discussiun conferma la radunanza cun unanimità quista proposta.

13 4.00 OSPIDALS

Approvaziun dal preventiv dal center da sandà Val Müstair per l'on 2019

Judith Fasser, administratura dal center da sandà, preschainta il preventiv pella gestiun dal 2019. Pro entradas da fr. 8'403'904.00 e sortidas da fr. 8'670'313.00 resulta davo la prelevaziun / deposit i'l chapital d'organisaziun ün deficit da fr. 493'561.00.00 (preventiv 2018, deficit da fr. 545'723.00). Pro posiziuns chi divergeschan cun quellas dal on passà da ella las infuormaziuns da detagl. Implü da Judith Fasser infuormaziuns generalas sur dal menaschi. Da manzunar es l'importanza dal CSVVM sco lö da lavur, cun actual 60 plazzas in pensum plain e 35 plazzas in pensums parzials. Ultra da quai spordscha il CSVVM 9 plazzas da giarsunadi.

Sainza far adöver da la discussiun accepta la radunanza cun unanimità il preventiv preschantà.

14 8.60 PRODUCZIUN D'ENERGIA

Approvaziun dal preventiv dal PEM per l'on 2019

L'administradur dal PEM, Cla Filip Pitsch, preschainta il preventiv. Tal prevezza sortidas da fr. 6'008'900.00 ed entradas da fr. 4'398'400.00, uschè chi resulta ün deficit da fr. 1'610'500.00 (preventiv 2018, avanz da fr. 304'000.00). In quist import sun cumpraisas amortisaziuns da fr. 2'341'400.00 (2018, fr. 1'090'000.00). Previss d'investir dal 2019 es l'import da fr. 1'217'000.00.

Cun diversas graficas preschainta l'administradur differentas cifras plü importantas e da infuormaziuns generalas sur dal menaschi, cun las differentas spartas da lavur.

Discussiun:

Mario Gross-Vollenweider dumonda schi fa sen da far amortisaziuns in quistas dimensiuns. Cla Filip Pitsch conferma cha las directivas superiuras s'han müdadas da maniera chi s'ha stuvü adattar la pratcha, per pudair preschantar contabilitats plü transparentas.

Decisiun:

La radunanza accepta il preventiv preschantà sainza cuntravusch.

15 8.40 BIOSFERA - ORGANISAZIUN

Approvaziun dal preventiv dal parc da natüra Biosfera Val Müstair per l'on 2019

David Spinnler, manader da gestiun da la Biosfera, preschainta il preventiv. In sia preschantaziun da el sco prüm ün sguard inavo sün quai chi'd es capità daspö il "crash" (citad David Spinnler) in favrer dal 2017. Da manzunar sun la reorganisaziun pro la cumischiun da la Biosfera, la collavuraziun pro'l plan da master «Val Müstair 2025», las novs estructuras pro'l personal, cun la nova piazza dal svilup da spüertas chi vain occupada als 03.12.2018 d'Aline Oertli, novas tablas da bivgnaint (Süsom Givè / Umbrail / Müstair – cunfin), pagina d'internet, mürs morts ed oter plü.

Sco prossems pass manzuna el l'elavuraziun da la perioda da program 2020–2024 e l'ingaschamaint per l'elavuraziun da la charta 2021–2030, chi gnarà preschantada l'on chi vain a la populaziun.

Cun las contribuziuns dal Chantun, la Confederaziun e'l cumün po la Biosfera preschantar per l'on chi vain ün preventiv cun entradas e sortidas da fr. 2'461'410.00. In ögl dan las reservas da ca. fr. 1.2 miu. chi resultan our da progets na realisats dal 2016, 2017 e'l 2018. David Spinnler conferma cha quistas reservas ston uossa gnir investidas l'on chi vain, per ch'ellas nu van via sün oters parcs da natüra.

Discussiun:

- Mario Gross-Vollenweider fa la proposta cha quista reserva pudess gnir investida in progets chi pon dar impuls a l'economia indigena. David Spinnler conferma chi douvra uossa bunas ideas e progets chi's cunfan culs progets acconsentits da la perioda da program 2016 – 2019.
- Mario Gross-Bass deplorascha il fat cha la Biosfera comunichescha plü o main be in lingua tudais-cha. David Spinnler conferma cha'l problem saja cuntschainta e nu cuntainta. Ils impiegats frequaintan pel mumaint cuors da rumantsch e fan bun progress.

Decisiun:

Il preventiv da la Biosfera pel on 2019 vain acconsenti sco preschantà sainza cuntravusch.

16 7.90 PLANISAZIUN LOCALA

Approvaziun da la revisiun parziala da la planisaziun cumünala per il deposit da material Domuglins illa fracziun da Müstair e la ledscha da fabrica, regard plazzas da parkegi

Gian Duri Conrad, suprastant dal dicasteri fabrica / planisaziun, preschainta la tractanda. Las deponias pel material da s-chav sun plü o main implidas. Pels prossems 10 ons douvra il cumün urgiaintamaing üna deponia. La procedura dal adattamaint dal plan directiv regional Engiadina Bassa / Val Müstair, üna premissa per far la deponia, ha gnü lö dūrant la prümavaira dal 2017. l' fratep han eir ils proprietaris dal terrain dat l'acconsentimaint e'l Chantun ha fat l'examinaziun preliminar in sen positiv. L'adattaziun dal plan da zonas, cul plan general da fuormaziun, vegn in seguit preschantà.

La realisaziun illa planisaziun cumünala cuntegna:

- Fixaziun zona per deposit da material i'l plan da zonas, volüm da deponia da 83'000 m³
- Fixaziun da seguaints cuntegns i'l plan general da fuormaziun:
 - Perimeter deposit da material Domuglins
 - Implida e recultivaziun da l'etappa I. – II. – III.
 - Cumposiziun finala da la lingia altimetrica
 - Reconstrucziun dal terrain agricul davo la finischun
 - Access (pel terrain agricul situà plü bass)

Termins, davo l'acconsentimaint tras la radunanza cumünala:

- Exposiziun da recuors december 2018
- Approvaziun tras la regenza principi 2019
- BAB – procedura da permischun december 2018 – marz 2019
- Avertüra deponia Domuglins avrigl 2019

Decisiun:

Sainza far adöver da la discussiun accepta la radunanza cun unanimità la revisiun parziala da la planisaziun cumünala per il deposit da material Domuglins illa fracziun da Müstair.

Ledscha da fabrica, piazzas da parkegi:

Situaziun:

- Müstair e Sta. Maria vaivan fin dal 2013 üna ledscha da parkegi. Quista es gnüda integrada per part illa nouva ledscha da fabrica dal cumün fusiunà.
- Na surtut es gnüda la regulaziun dal agir pro la mancanza da piazzas da parkegi pro chasas ed indrizz existents.
- La ledscha da fabrica vain adattada in connex cun la fixaziun da las piazzas prescrittas da parkegi ed il metter quint üna taxa da cumpensaziun pro chasa existentas.

Pertocs sun ils artichels 76, 77 e 77A da la ledscha da fabrica. Gian Duri Conrad da ils sclerimaints regard las müdadas e cumplettaziuns. La quantità da las piazzas chi ston esser avantman per chasas, affars, hotels, pensiuns eui. es circumscritta i'l art. 76. L'otezza da las taxas i'l art. 77. Il rechav our da las taxas es lià al scopo, voul dir per la fabrica da parkegis publics e per la promoziun dal trafic public e'l trafic plan.

Termins:

- October 2017 Elavuraziun documainta revisiun parziala
- November 2017 Preexaminaziun chantunala, rectificaziun
- October 2018 Exposiziun publica da cooperaziun
- **28 november 2018** **Decisiun radunanza cumünala**
- December 2018 Exposiziun da recuors
- Cumanzamaint 2019 Approvaziun tras la Regenza

Decisiun:

Sainza far adöver da la discussiun acceptan las votantas e'ls votants cun unanimità la revisiun da la ledscha da fabrica regard piazzas da parkegi.

17 9.42 IMMOBIGLIAS DA LA FACULTÀ FINANZIALA

Dumonda da Markus e da Samanta Platzgummer-Pünchera per la cumprita da l'abitacul da la resgia illa fracziun da Sta. Maria, parcella nr. 1122

President Rico preschainta la tractanda e da üna cuort'infuormaziun sur da l'istorgia da l'abitacul. Quella tuna:

- L'abitacul gniva dovrà in dret da fabrica da la falegnamaria da Claudio Pünchera.
- Causa l'età da la pensiun ha Claudio Pünchera desdit il contrat sün dret da fabrica cul cumün. Il contrat es gnü scholt e'l cumün ha surtut l'abitacul cun la bunificaziun da l'uscheditta «Heimfallentschädigung».
- Cun quai cha'l cumün nun ha adöver per l'abitacul ha la suprastanza decis da til far vanal.
- Sün l'affischa haja dat differents interessents. Duos partidas han piazzà lur interess plü concret e fat offertas per la cumprita.
- In sia sezzüda dals 17.10.2018 ha la suprastanza decis da suottametter l'offerta da la famiglia Platzgummer-Pünchera a la radunanza cumünala da quista saira. Els sun pronts da bunifichar al cumün l'import da fr. 400'000.00 per la cumprita da l'abitacul e'l terrain.
- L'abitacul as rechatta da l'otra vart da la via dal bain pauril da la famiglia Platzgummer-Pünchera. Per els ha la cumprita üna grond'importanza e pussibiltescha ün ingrondimaint dal me-naschi.

Datas da la parcella:

- Parcella nr. 1122, fracziun da Sta. Maria
- Surfatscha da la parcella: 1'878 m²
- Abitacul fabrichà dal 1973
- Valur commerciala (predschaziun dals 15.03.2016) fr. 299'600.00

Decisiun:

Sainza far adöver da la discussiun decida la radunanza cun 44 vuschs da schi, pro ün'abstenziun, da vender l'abitacul da la resgia sün la parcella nr. 1122, pel import da fr. 400'000.00, a la famiglia da Markus e da Samanta Platzgummer-Pünchera.

11. Varia

- President Rico Lamprecht da ün'orientaziun sur dal stadi dal «plan da master Val Müstair 2025». La lavur da la cumischiun (Kerngruppe) ha pudü gnir conclusa principi november. In quist'andada ingrazcha el a Marcus Malgiaritta ed ad Ulrich Veith chi han fat part a quella sco rapreschantants da gruppas d'interess. Els han fat quai da möd voluntari, voul dir sainza remuneraziun. Il documaint vain uossa amo sancziunà da la suprastanza cumünala, sco instrumaint per iniziar progets chi portan ün svilup persistent illa Val Müstair. Suot il titel dal plan da master s'haja fingià realisà la pagina d'internet dal CdVM, la nouva cumparsa dal Mas-chalch e squitschà novs logos per tuot il material da corrispondenza, bustas eui. Ün'otra sfida chi vain tutta per mans es la reorganisaziun dal personal.

Il president s'es consciaint cha'l plan da master ha seis predsches, quai chi ha eir dat andit a l'üna o l'otra critica. La Regenza dal Chantun da Turich ha, sur il fondo da lottaria, garanti be d'incuort ün sustegn da fr. 100'000.00 vi dal proget. Il Chantun bunifichescha fr. 45'000.00. Cun la contribuziun davart dal Parc da natüra Biosfera V.M. es el plü o main finanzià. Cun ün'ediziun speciala dal Mas-chalch esa previs d'orientar in detagl a la populaziun sur dal plan da master Val Müstair 2025.

- Cla Filip comunichescha sia demischiun sco commember da la suprastanza cumünala. Quai süls 30.11.2018. El fa prevalair motivs persunals per quista decisiun e conferma cha'l sistem politic nu til ha pudü persvader e nun ha pudü dar ils impuls per pudair realisar sias visiuns. Il president deplorescha quista decisiun ed ingrazcha a Cla Filip per seis ingaschamaint a bön dal cumün da Val Müstair. In sia prosma sezzüda s'occuparà la suprastanza cun la succesiun.
- Ueli Grond fa ün cumplimaint per la buna preparaziun dals stizis da passlung a Furom.
- Eduard Puorger dumonda schi nu's po intervgnir davart dal cumün invers l'iglüminaziun da Nadal dal bain da l'Aqua a Fuldera. La famiglia Davaz ha decorà l'abitacul cun guirlandas iglümünadas in da tuotta sorts culurs.

Ad uras 22.30 po president Rico Lamprecht serrer la radunanza. El ingrazcha per la cumparsa e per l'incletta demuossada. A tuots giavüscha el ün bel e paschaivel temp d'Advent.

Il president:

L'actuar:

.....
Rico Lamprecht

.....
Not Manatschal